

Üldkohus jättis rahuldamata Scania hagiavalduse ja muutmata 880,52 miljoni euro suuruse trahvi, mille komisjon oli Scaniale määranud tema osalemise eest veokitootjate vahelises kartellikokkuleppes

Üldkohus selgitas esiteks sellise hübriidmenetluse õiguspärasust, mis ühendab kokkuleppemenetluse ja tavalise haldusmenetluse kartellikokkulepete valdkonnas, ning teiseks mõistet „üks ja vältav rikkumine“

Euroopa Komisjon tuvastas 27. septembri 2017. aasta otsuses (edaspidi „vaidlustatud otsus“)¹, et äriühingud Scania AB, Scania CV AB ja Scania Deutschland GmbH, mis on kolm Scania kontserni kuuluvat üksust ning mis toodavad ja müüvad kaugvedudeks mõeldud raskeveokeid, (edaspidi koos „Scania“) rikkusid liidu konkurentsieeskirju, millega keelatakse kartellikokkulepped,² kuna nad osalesid 1997. aasta jaanuarist kuni 2011. aasta jaanuarini koos oma konkurentidega salajastes kokkulepetes, mille eesmärk oli piirata konkurentsi keskmiste ja raskeveokite turul Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP). Komisjon määras Scaniale trahvi summas 880 523 000 eurot.

Vaidlustatud otsus tehti niinimetatud hübriidmenetluses, mis ühendab kokkuleppemenetluse³ ja tavalise haldusmenetluse kartellikokkulepete valdkonnas.

Käesoleval juhul kinnitasid kõik vastuväiteteatise saanud ettevõtjad, sealhulgas Scania, komisjonile oma tahet osaleda aruteludel, selleks et kokku leppida. Siiski otsustas Scania pärast komisjoniga toimunud arutelusid ise loobuda sellest menetlusest. Komisjon tegi kokkuleppeotsuse seega nende ettevõtjate suhtes, kes esitasid selleks ametliku taotluse⁴, ning jätkas Scania osas uurimist.

2. veebruari 2022. aasta otsusega **jättis Üldkohus rahuldamata Scania esitatud hagiavalduse** vaidlustatud otsuse tühistamiseks ning selgitas kartellikokkuleppeid puudutava hübriidmenetluse õiguspärasust ja mõistet „üks ja vältav rikkumine“.

Üldkohtu hinnang

Mis puudutab komisjoni hübriidmenetluse õiguspärasust, siis märkis Üldkohus kõigepealt, et vastupidi Scania väidetule ei tähenda komisjoni otsus kasutada sellist menetlust iseenesest süütuse presumptsiooni, kaitseõiguste või erapooletuse kohustuse põhimõtte rikkumist. Kokkuleppemenetlust reguleerivad sätted ei välista nimelt komisjoni võimalust kasutada sellist menetlust ELTL artikli 101 kohaldamise käigus. Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et sellises

¹ Komisjoni 27. septembri 2017. aasta otsus C(2017) 6467 final, milles käsitletakse ELTL artikli 101 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artikli 53 kohast menetlust (juhtum AT.39824 – Veokid).

² ELTL artikkel 101 ja EMP lepingu artikkel 53.

³ Seda menetlust reguleerib komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb [ELTL] artiklite [101] ja [102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT 2004, L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81), artikkel 10a. Selle alusel on võimalik, et kartellikokkulepet puudutavas juhtumis tunnistab pool oma vastutust ja selle eest vähendatakse talle määratava trahvi summat.

⁴ Otsus C(2016) 4673 final, milles käsitletakse ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohast menetlust (juhtum AT.39824 – Veokid). Otsus võeti vastu nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 7 ja artikli 23 lõike 2 alusel.

menetluses **on komisjonil õigus teha kõigepealt kokkuleppeotsus ja seejärel tavamenetluses otsus**, tingimusel et tagatud on eespool nimetatud põhimõtete ja otsuste järgimine.

Pärast selle täpsustuse tegemist analüüsis Üldkohus, kas käesoleva juhtumi asjaoludel järgis komisjon neid põhimõtteid.

Mis puudutab etteheidet, et rikutud on süütuse presumptsiooni põhimõtet, siis väitis Scania, et kokkuleppeotsuses määratleti komisjoni lõplik seisukoht samade faktide suhtes nagu need, mis olid toodud vastuväiteteatises, ning jõuti samade tõendite alusel, nagu need, mida kasutati vaidlustatud otsuses, järeldusele, et need teod, milles ka Scania osales, kujutasid endast rikkumist.

Sellega seoses märkis Üldkohus esiteks, et kokkuleppeotsust tervikuna tõlgendades ei saa selle otsuse põhjenduste ühtegi lõiku selle otsuse vastuvõtmisele iseomastel asjaoludel mõista enneaegse seisukohana Scania vastutuse kohta.

Teiseks selgitas Üldkohus, et asjaolu, et kokkuleppeotsuse adressaadid võtsid oma vastutuse omaks, ei saa viia selleni, et selle ettevõtja vastutust, kes otsustas ise loobuda sellest menetlusest, tunnistatakse kaudselt tema võimaliku osalemise tõttu samades asjaoludes, mida kokkuleppeotsuses loeti rikkumiseks. Tavalises haldusmenetluses, mis järgneb kokkuleppeotsuse tegemisele, on asjaomane ettevõtja ja komisjon võrreldes kokkuleppemenetlusega nn *tabula rasa* olukorras, kus vastutus tuleb veel tuvastada.

Seega on komisjon esiteks seotud üksnes vastuväiteteatisega ning teiseks on ta kohustatud toimiku uuesti läbi vaatama, lähtudes kõigist asjassepuutuvatest asjaoludest, sealhulgas kogu teabest ja kõigist argumentidest, mille on esitanud huvitatud ettevõtja, kui ta teostab oma õigust olla ära kuulatud. Järelikult ei eelda see, kui komisjon annab asjaoludele õigusliku kvalifikatsiooni kokkuleppe poolte puhul, iseenesest seda, et komisjon annaks asjaoludele sama õigusliku kvalifikatsiooni selle ettevõtja puhul, kes ise loobus sellisest menetlusest. Selle raames ei takista miski komisjonil tuginemast tõenditele, mis on hübriidmenetluse kahes otsuses ühised.

Arvestades neid kaalutlusi ja võttes arvesse asjaolu, et Scania ei väielnud vastu sellele, et tal oli võimalus esitada kõik tõendid, selleks et vaidlustada asjaolud ja tõendid, millele komisjon tugines tavalises haldusmenetluses, sealhulgas need tõendid, mis lisati toimikusse pärast vastuväidetest teatamist, **leidis Üldkohus, et käesoleval juhul ei ole rikutud süütuse presumptsiooni põhimõtet.**

Mis puudutab etteheidet, et rikutud on kaitseõigusi, siis tõdes Üldkohus, et kokkuleppeotsuses ei andnud komisjon kuidagi eelhinnangut Scania vastutuse kohta rikkumises. Seega **ei saa tema kaitseõiguste rikkumist tuletada asjaolust, et teda ei kuulatud ära selles menetluses.**

Mis puudutab erapooletuse põhimõtte rikkumist, siis tuvastas Üldkohus, et Scania ei ole tõendanud, et komisjon ei andnud uurimismenetluses tagatist, selleks et välistada igasugune põhjendatud kahtlus tema erapooletuses juhtumi uurimisel. Nimelt kui komisjon analüüsib tavamenetluses tõendeid, mille esitasid pooled, kes olid otsustanud mitte kokku leppida, siis ei ole ta kuidagi seotud faktiliste järelduste ja õigusliku kvalifikatsiooniga, mille ta esitas kokkuleppeotsuses. Lisaks tõdes Üldkohus, et kuna liidu õiguses on ülimuslik tõendite vaba kogumise põhimõte ning komisjonil on pädevus hinnata, kas uurimismeetmete võtmine on otstarbekas, siis **ei ole see, kui ta keeldub uute uurimismeetmete võtmisest, vastuolus erapooletuse põhimõttega, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et selliste meetmete puudumine on tingitud komisjoni erapoolikusest.**

Mis puudutab mõistet „üks ja vältav rikkumine“, siis Üldkohus analüüsis tingimusi, mis puudutavad sellise rikkumise olemasolu käesoleval juhul ja Scaniale selle rikkumise süükspanemist.

Mis puudutab ühe ja vältava rikkumise olemasolu tuvastamist, siis meenutas Üldkohus, et erinevalt Scania väidetust ei eelda selle tuvastamine tingimata paljude rikkumiste kindlakstegemist, mis kõik

kuuluvad ELTL artikli 101 reguleerimisalasse, vaid selle tõendamist, et erinevad kindlakstehtud tegevused kuuluvad tervikplaani, mille eesmärk on ühe konkurentsivastase eesmärgi saavutamine.

Käesolevas asjas leidis Üldkohus, et komisjon tõendas õiguslikult piisavalt, et salajased kontaktid leidsid aja jooksul aset erineval tasandil, nimelt juhtorganite tasandil ajavahemikus 1997 kuni 2004, juhatuse asukohast madalamal tasandil ajavahemikus 2000 kuni 2008 ning Saksa tasandil ajavahemikus 2004 kuni 2011, mis koos moodustasid tervikplaani, mille eesmärk oli saavutada üks konkurentsivastane eesmärk piirata konkurentsi keskmiste ja raskeveokite turul EMPs.

Täpsemalt tulenes salajaste kontaktide kolme tasandi vaheliste seoste olemasolu asjaolust, et koosolekutel osalejad olid alati samade ettevõtjate töötajad, et erinevatel tasanditel peetud koosolekud kattusid ajaliselt ning et esines kontakte töötajate, kes olid kartellikokkuleppe poolte vastavate juhatuse asukohtadest madalamal tasandil, ja Saksa tasandi töötajate vahel. Lisaks jäid vahetatud teabe laad, osalenud ettevõtjad, eesmärgid ja asjaomased tooted kogu rikkumise jooksul samaks. Seega isegi kui salajased kontaktid juhtorganite tasandil katkesid septembris 2004, jätkati sama kartellikokkuleppe täitmist samas sisus ja sama ulatusega pärast seda kuupäeva, kusjuures ainus erinevus oli see, et seotud töötajad olid seotud ettevõtjates erinevatel organisatsioonilistel tasanditel, mitte juhtorganite tasandil.

Selles kontekstis ei ole väidetav asjaolu, et Scania Saksa tasandi töötajad ei teadnud, et nad aitasid kaasa tegevusele, mis toimus kahel ülejäänud tasandil, või et Scania need töötajad, kes osalesid juhatuse asukohast madalama tasandi koosolekutel, ei olnud teadlikud juhtorganite tasandi koosolekutest, oluline selleks, et tuvastada tervikplaani olemasolu. Teadlikkust tervikplaani olemasolust tuleb hinnata seotud ettevõtjate tasandil, mitte aga nende töötajate tasandil.

Mis puudutab rikkumise süükspeandavust, siis märkis Üldkohus, et ühe ja vältava rikkumise süükspeandamisel määravaid tegureid tuleb samuti hinnata ettevõtja tasandil. Kuna Scania osales käesoleval juhul otseselt kõigis kartellikokkuleppe asjakohastes aspektides, oli komisjonil õigus omistada talle rikkumine tervikuna, ilma et ta oleks olnud kohustatud tõendama, et täidetud on huvi, teadmise ja riskiga arvestamise kriteeriumid.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavastegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslünka, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127